

ULKOASIAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 29/2002 vp

Valtioneuvoston asetus Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston Sierra Leonea koskevaan päätökseen perustuvien velvoitusten täyttämisestä annetun asetuksen kumoamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 12 päivänä marraskuuta 2002 lähettänyt ulkoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi valtioneuvoston asetuksen Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston Sierra Leonea koskevaan päätökseen perus-

tuvien velvoitusten täyttämisestä annetun asetuksen kumoamisesta (A 2/2002 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa on ollut kuultavana

- yksikön päällikkö Marja Lehto, ulkoasiainministeriö.

ASETUS

Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvosto hyväksyi 8.10.1997 päätöslauselman 1132(1997), jolla määrätään YK:n peruskirjan VII luvun nojalla kaikkia valtioita sitovasta Sierra Leonea koskevasta asevientikiellosta. Päätöslauselman 1132 (1997) mukainen aseita ja sotatarvikkeita, mukaan luettuna ampuma-aseet, ammukset, sotilasajoneuvot ja -varusteet ja puolisotilaalliset varusteet sekä niihin tarkoitetut varaosat, myyntiä ja luovuttamista koskeva kiello ja siihen myöhemmin päätöslauselmalla 1171(1998) tehdyt muutokset on Suomessa pantu täytäntöön kansallisella asetuksella (5/1998, muutokset 371/1998 ja 545/1998). Asetuksen rikkomisesta rangaistaan siten kuin rikoslain 46 luvun 1—3 §:ssä säädetään.

YK:n turvallisuusneuvosto hyväksyi 5 kesäkuuta 2000 päätöslauselman 1306 (2000) Sierra Leonesta tapahtuvasta raakatimanttien tuonti-

kiellosta. Turvallisuusneuvosto päätti päätöslauselmalla 1385(2001) jatkaa raakatimanttien tuontikieltoa 4.12.2002 saakka. Raakatimanttien tuontikielto on pantu täytäntöön EU:n neuvoston yhteisellä kannalla 2000/455/YUTP sekä sitä toimeenpanevalla asetuksella (EY) N:o 1745/2000. Tuontikieltoa jatkettiin neuvoston yhteisellä kannalla 2002/22/YUTP sekä sitä toimeenpanevalla asetuksella (EY) N:o 303/2002.

Euroopan unionin neuvosto hyväksyi 29.6.1998 yhteisen kannan 1998/409/YUTP, jonka mukaan em. YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien mukaisesti kielletään aseiden ja niihin liittyvien kaikenlaisten tarvikkeiden vienti Sierra Leoneen.

Puolustustarvikkeiden maastavienti ja kauttakuljetus on Suomessa sallittua ainoastaan siihen myönnetyllä luvalla. Puolustustarvikkeiden

maastavientiä ja kauttakuljetusta koskevien yleisten suuntaviivojen liitteiden 2.1.2 ja 2.1.3 mukaan luparatkaisussa noudatetaan YK:n turvallisuusneuvoston sitovalla päätöksellään määrittämiä asevientikieltoja sekä EU:n asevientikieltoja. Luvattomasta puolustustarvikkeiden maastaviennistä rangaistaan siten kuin laissa puolustustarvikkeiden maastaviennistä ja kauttakuljetuksesta (242/1990) säädetään.

YK:n turvallisuusneuvoston sitoviin päätöksiin perustuvat velvoitteet, kuten Sierra Leonea koskeva asevientikielto, on aikaisemmin pantu täytäntöön kansallisilla asetuksilla, jotka ovat perustuneet lakiin eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämisestä (659/1967, muutokset 705/1997, 191/2000, 882/2001 ja 364/2002).

Sitteemmin velvoitteiden täytäntöönpanoa ja valvontaa koskeva rinnakkainen sääntely on katsottu epätarkoituksenmukaiseksi. Viime vuosi-

na YK:n turvallisuusneuvoston sitovaan päätökseen perustuvaa asevientikieltoa koskevaa velvoitetta ei ole pantu täytäntöön kansallisella asetuksella. Puolustustarvikkeiden maastavientiä ja kauttakuljetusta koskevan lain on katsottu tarjoavan sekä riittävät että tehokkaat keinot asevientikieltoa koskevien velvoitusten täytäntöönpanemiseen ja valvontaan. Vastaavasti muita talouspakotteita koskevia velvoitteita ei viime vuosi-na ole pantu täytäntöön kansallisilla asetuksilla. Nämä velvoitteet on pantu täytäntöön neuvoston asetuksilla, joiden rikkomisesta rangaistaan siten kuin rikoslain 46 luvun 1—3 §:ssä säädetään.

Ehdotetulla asetuksella ei ole tarkoitus muuttaa em. turvallisuusneuvoston päätöslauselmiin ja EU:n yhteiseen kantaan perustuvaa velvoitetta kieltää aseiden ja sotatarvikkeiden vienti Sierra Leoneen.

Asetus on tullut voimaan 13.11.2002.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Käsiteltävänä oleva asetus perustuu eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämisestä annetun lain säännöksiin ja on ulkoasiainvaliokunnan mielestä tarpeellinen.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella ulkoasiainvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

ettei käsiteltävänä olevaa asetusta ole kumottava.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 2002

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Liisa Jaakonsaari /sd
vpj. Henrik Lax /r
jäs. Ulla Anttila /vihr
Bjarne Kallis /kd
Antero Kekkonen /sd
Juha Korkea-aho /kesk

Outi Ojala /vas
Kalevi Olin /sd
Sirpa Pietikäinen /kok
Mirja Ryyänen /kesk
Hannu Takkula /kesk
Martti Tiuri /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Raili Lahnalampi.